

Požadavky a tematické okruhy k státní závěrečné zkoušce pro obor Překladařství ruského jazyka

(aktualizováno 23. října 2017)

Státní závěrečná zkouška:

1. obhajoba diplomové práce
2. písemná část (teorie, překlad)
3. ústní část

1. Rámcová témata diplomových prací:

vedoucí: S. Špačková, P. Zolina:

- Komentovaný překlad uměleckého díla
- Historie překladu a recepce zvoleného autora či uměleckého díla
- Problematika překladu uměleckého díla do češtiny
- Problematika překladu uměleckého díla do ruštiny
- Problematika ruské recepce české literatury
- Problematika české recepce ruské literatury

vedoucí: T. Juříčková:

- Komentovaný překlad odborného textu
- Kritická analýza překladu odborného textu
- Lingvistická a translatologická analýza odborné terminologie konkrétní vědní (profesní) oblasti

vedoucí: J. Gazda, S. Špačková, P. Zolina:

- Komentovaný překlad publicistického textu
- Kritická analýza překladu publicistického textu
- Komentovaný překlad filmových titulků k dokumentárním filmům

2. Písemná část zkoušky

(1. písemný test z teoretických základů oboru, 2. překlad z R do Č).

1. Písemný test z teoretických základů oboru (problémové okruhy):

A) Teorie překladu (dr. Špačková):

1. Všeobecná teorie překladu
2. Procesní translatologie
3. Speciální překladařské teorie

4. Historie překladu a překladatelství

4.1 Historie překladu a překladatelství v celosvětovém kontextu a problematika překladu Bible

4.2 Historie překladu a překladatelství v českých zemích

4.3 Historie překladu a překladatelství na Rusi a v Rusku

4.4 Vybrané teorie překladu novější a nejnovější doby

5. Aplikovaná translologie a praktické otázky překladu

B) Analýza textu a diskurzu (doc. Gazda):

Disciplíny, zabývající se analýzou textu a diskurzu

Text a diskurz

Podmínky textovosti (obecně i jednotlivě)

Koheze a koherence textu

Typologie textů

C) Otázky rusko-české ekvivalence (doc. Gazda):

Typologické srovnání slovní zásoby R a Č (různá míra syntetičnosti a analytičnosti v tvoření pojmenování, podíl původní a přejaté slovní zásoby v obou jazycích)

Základní typy lexikální ekvivalence ve slovní zásobě R a Č

Hlavní problémy rusko-české ekvivalence v oblasti syntaxe (asymetrické větné konstrukce, vyjadřování bytí a vlastnění, slovesné kondenzátory (polovětné útvary), slovosled)

Problematika ekvivalence/přenosu vlastních jmen

D) Základy stylistiky (dr. Juříčková):

Основные направления стилистических исследований

Основная классификация функциональных стилей

Внутристилевая дифференциация функциональных стилей

Научный стиль речи. Основные черты

Официально-деловой стиль и его жанровые разновидности

Публицистический стиль. Подстили публицистического стиля и их жанровая дифференциация

E) Перевод и переводоведение (dr. Juříčková):

Типологически-функциональная классификация переводов

Классификация различных видов профессионального перевода

Особенности перевода научно-технических текстов

Стиль изложения технической документации

Нормативные аспекты перевода и жанрово-стилистическая норма перевода

2. Překlad (z R do Č):

- překlad 3 krátkých ruských textů různého druhu (umělecký, odborný, publicistický text)

3) Ústní zkouška:

- problémové okruhy jako u klauzurní práce (teorie překladu, analýza textu, stylistika, problémy rusko-české ekvivalence).

Doporučená studijní literatura

- **umělecký překlad**

Levý, Jiří. *Umění překladu [Levý, 1963]*. Vyd. 1. Praha: Československý spisovatel, 1963 a další vyd., 283 s.

Popovič, Anton. *Poetika umeleckého prekladu: proces a text*. 1. vyd. Bratislava: Tatran, 1971. 166 s.

Levý, Jiří. *České teorie překladu: vývoj prekladatelských teorií a metod v české literatuře*. Edited by Jiří Honzík. Vyd. 2. (rozdělené do dvou d. Praha: Ivo Železný, 1996. 273s.

Neljudin, L. L.; Chuchuni, G. T., *Nauka o perevode. Istorija i teorija s drevnejšich vremen do našich dnej*. Učebnoje posobijeFlinta, Moskva 2008.

Etkind, E. G.: *Poetičeskij perevod v istorii russkoj literatury*. In.: *Mastera russkogo stichotvornogo perevoda*, t. I. Leningrad 1968, s. 5-72.

Antologie teorie uměleckého překladu (Výběr z prací českých a slovenských autorů) – Milan Hrdlička, Edita Gromová, Ostrava 2004.

Libuša Vajdová, *Sedem životov prekladu*. Veda, Bratislava 2009.

Myslenie o preklade. Ed. Libuša Vajdová. Kalligram, SAV, Bratislava 2007.

Staiger, Emil, *Základní pojmy poetiky*. 1. vyd. Praha: Čsl. spisovatel, 1969, 189 s.

Borges, Jorge Louis, *Ars poetica*. Mladá fronta, Praha 2005, 116 s.

Východoslovanské literatury v českém prostředí do vzniku ČSR. Edited by Danuše Kšicová. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1997. 210 s.

Kšicová, Danuše. *Ruská literatura 19. a začátku 20. století v českých překladech: kapitoly z dějin literárních vztahů*. 1. vyd. Praha: SPN, 1988, 310 s.

- **научно-технический перевод**

Алексеева, И. С.: *Введение в переводоведение*. Москва: ACADEMIA, 2004.

Бархударов, Л. С.: *Язык и Перевод*. Москва: «Международные отношения», 1975.

- Борисова, Л. И.: *Основные проблемы научно-технического перевода*. Москва: Высшая школа, 1983.
- Борисова, Л. И.: *Проблемы эквивалентности в научно-техническом переводе*. Москва: Наука, 1991.
- Ванников, Ю. В.: *Виды научно-технического перевода: общая характеристика, функции, основные требования*. Москва: Высшая школа, 1988.
- Ванников, Ю. В., Кудряшова Л. М. и др.: *Научно-технический перевод*. Москва: Международные отношения, 1987.
- Влахов, С., Флорин, С.: *Непереводимое в переводе*. Москва: «Международные отношения», 1980.
- Гарбовский, Н. К.: *Теория перевода. Учебник*. Москва: Издательство Московского Университета, 2004.
- Загорская, А. П. и др.: *Письмовник для ведения деловой корреспонденции*. Москва, Московский рабочий. 1992.
- Климзо, Б. Н.: *О переводе периодической научно-технической литературы с английского языка на русский*. Тетради переводчика: науч.-теорет. сб. Под ред. Л. С. Бархударова. Москва, 1976. №13.
- Коваленко, А. Я.: *Общий курс научно-технического перевода*. Киев: Фирма «Инкос», 2004.
- Кодухов, В. И.: *Введение в языкознание*. Москва: «Просвещение», 1979.
- Комиссаров, В. Н.: *Слово о переводе*. Москва: «Международные отношения», 1973.
- Комиссаров, В. Н.: *Современное переводоведение*. Москва: ЭТС, 2004.
- Комиссаров, В. Н.: *Лингвистика перевода*. Москва: Международные отношения, 1980.
- Комиссаров, В. Н.: *Теория перевода*. Москва: «Высшая школа», 1990.
- Латышев, Л. К.: *Технология перевода*. Academia, 2008
- Стрелковский, Г. М., Латышев, Л. К.: *Научно-технический перевод*. Москва: «Просвещение», 1980.
- Федоров, А. В.: *Основы общей теории перевода* Москва: «Высшая школа», 1983.
- Циткина, Ф. А.: *Терминология и перевод*. Львов: ЛГУ, 1988
- Швейцер, А. Д.: *Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты*. Москва: Наука, 1988.
- Ширяев, А. Ф.: *Картина речевых процессов и перевод. Перевод как лингвистическая проблема*. Москва: МГУ, 1982.

- **publicistický překlad**

- Flídrová, Helena – Machalová, Milena – Vysloužilová, Eva. *Cvičebnice překladatelství a tlumočnictví*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 807067797X.
- Gazda, Jiří. *Dynamika a internacionalizace slovní zásoby současné ruštiny*. 1. vyd. Brno: MU v Brně, 2002. 3510-17/99. ISBN 80-210-2780-0.

Hrdlička, M.: *K pojmu ekvivalence v teorii překladu*, ČSR 1982, XXVII, 5, 222–224.

Kniha o překládání. Praha, 1953.

Kufnerová, Z.: *Překládání a čeština*. Jinočany 1995.

Mel'nikov, Je. I.: *Zametki o morfologii i pavopisanii češskich sobstvennych imen*. In: Toponomastika i transkripcija. Moskva, 1964.

Solganik, G. Ja.: *Stilističeskij slovar' publicistiki*, Moskva, 1999.

Superanskaja, A. V.: *Imena sobstvennyje v čužoj jazykovej srede*. In: Toponomastika i transkripcija. Moskva, 1964.

Tolkovyj slovar' ruskogo jazyka konca XX v. Jazykovyje izmenenija. Sankt-Peterburg, 2000.

Vlček, J.: *Porovnání slovní zásoby ruského jazyka se slovní zásobou českého jazyka*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, 1985.

Vlček, J.: *Úskalí ruské slovní zásoby*. Praha 1966

Vysloužilová, Eva. *Cvičebnice překladu pro rusisty. 1, Politika, ekonomika*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002. Obsahuje bibliografii. ISBN 80-244-0411-7.

Vysloužilová, Eva – Flídrová, Helena – Machalová, Milena. *Cvičebnice překladatelství a tlumočnictví*. 3. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-797-X.

Vysloužilová, Eva – Flídrová, Helena – Honová, Jaroslava. *Cvičebnice překladatelství a tlumočnictví pro ruštináře*. 2. Vyd. 1. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1994. 233 s. ISBN 80-7067-381-8.

Žaža, S.: *Ruština a čeština v porovnávacím pohledu*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 802102058X.

Žváček, D.: *Úvod do teorie překladu (pro rusisty)*. Olomouc 1994.